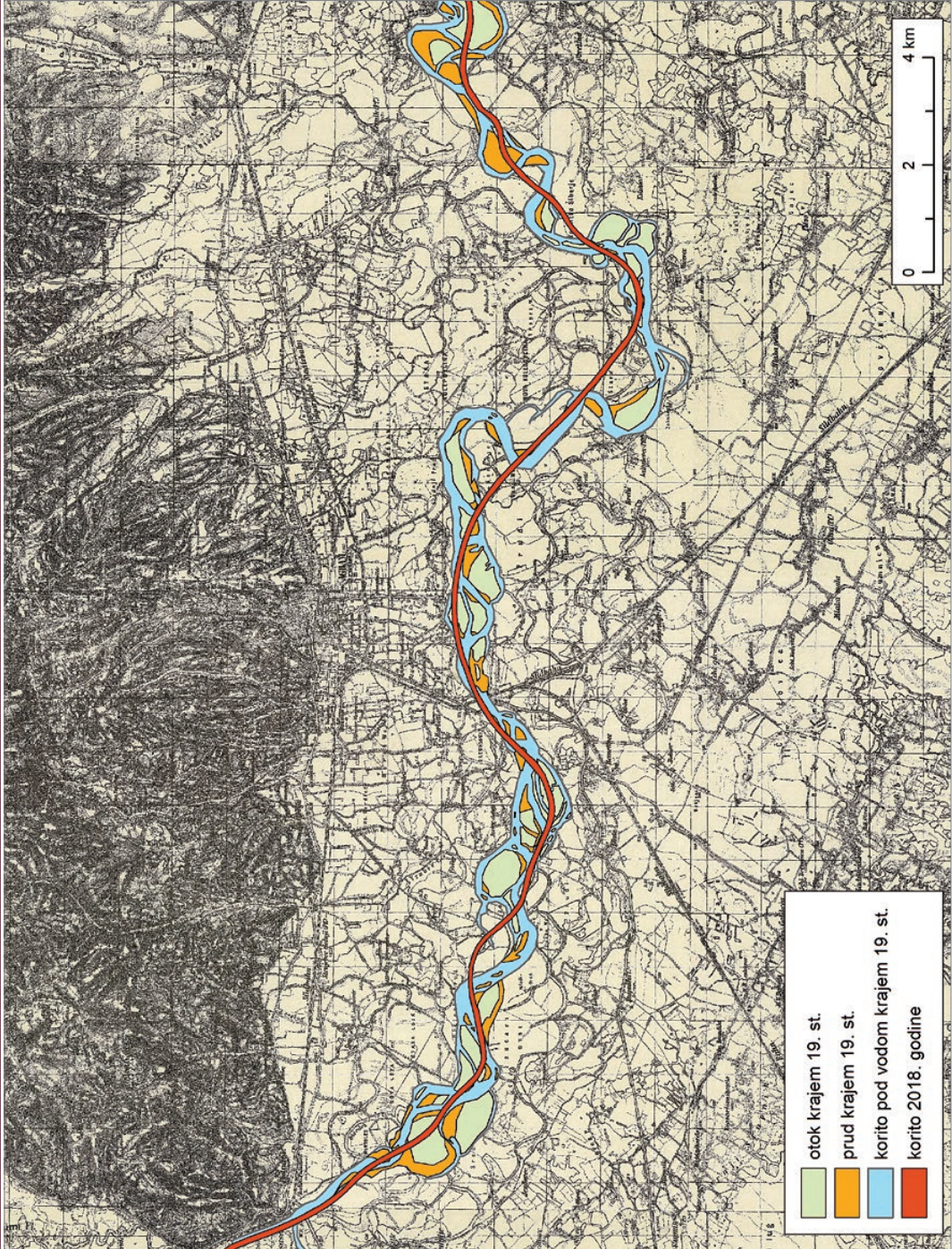

UTJECAJ REGULACIJA NA PROMJENE KORITA SAVE KOD ZAGREBA OD KRAJA 19. STOLJEĆA DO DANAS

Sl. 1. Sl. 1. Utjecaj regulacija na promjene korita Save kod Zagreba od kraja 19. st. do danas
 Izvori: Mapire, 2019; DOF 2018, DGU

Tok rijeke Save kod Zagreba prirodno pripada mehanizmu srednjeg toka, kojeg karakterizira pronos krupnog, šljunčanog sedimenta i česte migracije korita u vrijeme visokih voda. Riječna dolina je šira u odnosu na gornji tok, a tlocrt korita može biti vijugav, meandrirajući ili isprepleten.

Na kartama Treće vojne izmjere Austro-Ugarske Monarhije s kraja 19. stoljeća vidljivo je tadašnje prirodno stanje korita Save, koje se sastojalo od spleta manjih i većih korita, mnogobrojnih prudova i otoka obraslih vegetacijom, te starih korita i rukavaca od kojih su neki bili stalno ispunjeni vodom, a neki aktivni samo za vrijeme visokih voda. Širina tako složenog korita, odnosno riječne zone, iznosila je od 200 pa do više od 1000 metara, primjerice na području južno od Jankomira, kod današnjeg jezera Jarun, i južno od Trnja. Duljina rijeke, izračunata prema glavnom, najširem koritu, od Podsusedskog mosta pa do današnjeg mosta Sava-Ivanja Reka iznosila je nešto više od 34 kilometara.

Naplavna ravnica Save se prirodno pruža sve do gradske jezgre Zagreba na povišenom Gradecu i Kaptolu, a poplave su nekada dosezale sve do Ilice i Petrinjske ulice. Izgradnjom željezničke pruge 1870. godine Donji grad je donekle zaštićen, no budući da su česte poplave ograničavale razvoj grada prema jugu, krajem 19. stoljeća počinju se razvijati planovi za regulaciju rijeke. Izravnavanje korita većinom je obavljeno između 1900. i 1918. godine, a između dva svjetska rata počeli su se podizati nasipi duž obje strane rijeke. Nakon 1945. godine, usprkos povremenim poplavama, daljnja regulacija toka i izgradnja nasipa omogućila je razvoj grada između Save i željezničke pruge kao jedne od ključnih stambenih zona. Zagreb je potpunu zaštitu od poplava dobio tek izgradnjom današnjih nasipa podignutih nakon katastrofalne poplave 1964. godine (Slukan Altić, 2010). Duljina reguliranog korita rijeke Save od Podsusedskog mosta pa do mosta Sava-Ivanja Reka prema ortofoto karti iz 2018. godine iznosi 28 kilometara, a prosječna širina korita je oko 100 metara.

KATARINA PAVLEK

LITERATURA

SLUKAN ALTIĆ, M., 2010: Povijest regulacije rijeke Save kod Zagreba i njezine posljedice na izgradnju grada, Hrvatske Vode 18, 205-212.

IZVORI:

Digitalni ortofoto u mjerilu 1:5000, 2018. godina – WMS, Državna geodetska uprava, https://geoportal.dgu.hr/services/inspire/orthophoto_2018/wms?request=GetCapabilities&service=WMS, (15.6. 2019.)

Habsburg Empire (1869-1887) - Third Military Survey (1:25000), Mapire, <https://mapire.eu> (15.6.2019.)

